

گفت‌وگوی صبا با شاعر معاصر امید بیگدلی

من شاعر شعر آزاد هستم

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی
دبیر تحریریه: امیر افشار فتوحی

www.rooznamehsaba.com
rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
توزیع: نشر گستر امروز

بله، متأسفانه ماهنوز هم در اشعار امروزی با واژه‌های چون جام، می و گیسو و ساغر مواجه هستیم که خیلی در گفتمان امروزی مردم کارکرد ندارد....

البته استفاده از این الفاظ برای کسانی که تازه در مسیر شاعری قلم می‌زنند و خصوصاً در سبک غزل و اشعار قافیه دار، شعر می‌گویند، شاید در ابتدای راه قابل اغماض باشد. اما در شاعران آزاد سرائی چون خود بنده اصلاً قابل پذیرش نیست. چرا که هر چیزی در گستره تاریخی خود، در بافت و ساختار زمان خودش معنی و توسعه پیدا می‌کند. زبان هم با دایره واژگانی‌اش در طی سال‌ها و قرن‌ها تغییر پیدا کرده است. به طور مثال واژه‌ای مانند سماور؛ سماور یک کلمه روسی است که با ورود شیئت سماور به ایران در دوره قاجار در فرهنگ لغت ایرانی به کار گرفته شد، حالا همین وسیله در ۲۰ ساله اخیر با ورود دستگاهی به نام چای‌ساز از واژه قبلی فاصله گرفته است! شاعر فرزند زمانه خودش است و باید مقید و مجهز به واژه‌هایی شود که بیانگر حال و هوای امروز است. منظور من این نیست که باید تمام شاعران از کلمه چای‌ساز به جای سماور استفاده کنند، منظورم این است که وقتی ما قرار است از واژه‌ای به نام سماور در شعر خود استفاده کنیم باید قبل و بعد آن را و همچنین جایگزین‌های آن را در زبان امروزی درک کنیم و سپس تصمیم بگیریم که آن واژه را در کجا و چگونه به کار ببریم. به این منظور شاعر باید مدام خود را با واژه‌های امروزی و آنچه که به صورت بر ساخت به دایره واژگانی و دایره المعارف فرهنگ یک کشور اضافه می‌شود، تجهیز کند. در اینجا سبک شاعر باید با خلاقیت خود از واژه‌های چون می و گیسو و... که تاریخ مصرفشان گذشته است، فاصله بگیرد و مترادفات امروزی این واژه‌ها را به کار گیرد.

در بیان لطفاً به صورت مختصر به ویژگی‌های شعر خوب اشاره بفرمایید...

شعر خوب، شعر زنده است. شعری که در ما اثر می‌گذارد، و ما خواندنش را به دیگران توصیه می‌کنیم، شعری که دوست داشته باشی آن در کتابخانه‌ات همیشه داشته باشی.

مضمون اکثریت اشعار شما معمولاً با چه رویکردی همراه است؟

مضامین اجتماعی و تجارب زیسته بشر در حیات چند دهه‌ای که روی زمین دارد، دغدغه‌های من در شاعری هستند. این دغدغه‌ها، گاهی برشی از زندگی مردم و گاهی تجربیات خودم در مواجهه با هستی و تعاملاتی است که از گفتگو با پیرامون خود دارم.

از نظر شما، شعری که بتواند انعکاس خوبی از فضای امروز باشد و مردم با آن ارتباط مستقیم و بی‌واسطه بگیرند باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

برای پرداخت به این مسئله، لازم است به معضلی کلیدی در شعر و شاعری اشاره کنم؛ واقعیت این است که با اینکه صرف زمان زیادی از دوره‌های پیشین گذشته است، اما ماهنوز شعر و اشعار نوگرایی را که مبتنی بر حال و هوای امروز باشد را نمی‌بینیم. یکی از بزرگترین مسائل نوآوری یک شاعر در خلاقیت و نوع نگاه متفاوت او به پیرامون است. یعنی اگر شاعری نتواند خلاقیت فردی و ذاتی خود را در شعر گویی داشته باشد، قطعاً تبدیل به شابلون و کپی از شعرهای دیگران خواهد شد. که این اتفاق یکی از مهم‌ترین آسیب‌های شعر امروز ماست. به مثابه اینکه گویی یک نفر می‌نویسد و بقیه از روی دست او دیکته می‌کنند! با این رویه مسیر هنر و خلاقیت در شعر مسکوت مانده است. در حالی که شعر کاملاً یک هنر فردی است که در تنهایی و خلوت شاعر اتفاق می‌افتد، شعر همانند ورزش‌های مثل کشتی و وزنه برداری تنها یک قهرمان دارد. چارلز بوکوفسکی در این باره اعتقاد دارد: «آثر انگشت ماز قلب‌های که لمس‌شان کردیم پاک نمی‌شود»! در این جاذبه انگشت اشاره دارد به شناسنامه دار بودن یک اثر هنری، طوری که وقتی ما با یک شعر و یا اثر ادبی مواجه می‌شویم، بتوانیم خالق آن را حدس بزنیم و بگوییم که این اثر زاده ذهن و نوشته فلان نویسنده و یا شاعر است، در این میان ما اصطلاحی داریم که می‌گوییم زمانی که شاعر به امضای خودش برسد! این نوگرایی در جامعه ما به ندرت یافت می‌شود و باعث شده که ادبیات ما به جای پیشروی در نقطه‌ای مدام درجا بزنند.

یک روز
یک هفته
چند سال

هر چقدر لایه لای در ختان قدم بزنی حافظه‌ی جنگل در کارگاه چوب‌بری پاک شدنی نیست این را از سایه‌ام شنیدم که هر روز زیر باره‌بری تکه تکه می‌شد

امید بیگدلی از کتاب «کسی در دریا آتش روشن کرده»
سمیه خاتون - امید بیگدلی متولد سال ۱۳۶۵، شاعر اجتماعی معاصر ایرانی می‌باشد، او شاعری سپیدسرا و موسس و دبیر کانون ادبی گیومه است. خبرنگار صبا با موضوع شعر امروز با او گفت و گویی داشت که در ادامه می‌خوانید.

از چه زمانی متوجه شده‌اید که قریحه شاعری در ضمیرتان وجود دارد و چقدر طول کشید که این قریحه در مسیری اصولی تر، به خلق اثری منسجم بیانجامد؟

در مقطع دبیرستان و پیش دانشگاهی در حال کلنجار رفتن با مباحث سخت و پیچیده ریاضیات به شعر و ادبیات پناه می‌آوردم، آن زمان به خواندن کتابهای ادبی نیز علاقه زیادی داشتم. این دوران برای من دورانی طلایی بود چرا که، به همان اندازه که زمان برای درس و مدرسه می‌گذشت، به همان میزان نیز به کتابخانه رفته و از خواندن کتاب در حوزه ادبیات و شعر لذت می‌بردم. اولین شعر حرفه‌ای خود را در ۲۰ سالگی نوشتم، شعری که در مجله‌ای به نام «هفده» چاپ شد، پس از آن اشعار دیگری نیز از من در این مجله منتشر می‌شد.

اشعار شما را می‌توان در چه سبکی دسته‌بندی کرد؟

من شاعر، شعر آزاد هستم، هر چند با قواعد کلاسیک مبتنی بر قافیه و وزن هم مسلط هستم، اما مسیر نوشتن من در شاعری در بستر شعر آزاد شکل گرفت. درونیات من وقتی می‌خواستند در شکل یک شعر تجسم یابند، در بستر شعر آزاد جاری می‌شدند. پیرو سبک نیمایی در شعر هستم و کتاب‌های ایشان بسیار بر روی من تاثیر گذار بود.

سرمایه گذاران
محمد حسینیخانی
حنیف سروری
بنیاد سینمای فارابی

تیم‌کاه

فیلمی از
عادل تبریزی

تهیه کننده: میروال اله مدنی
تهیه کننده اجرایی و مجری طرح: حنیف سروری

حامد بهداد | باران کوثری | سروش صحت | بهرنگ علوی
امیرحسین رستمی | نادر سلیمانی | یژن بنفشه‌خواه | سیاوش چراغی پور | محمد الهی
مریم همتیان | ایمان اسماعیل پور | علی باغفر | حامد شیخی | وحید رحمتی
داود وندهاده | با معرق علی راد باحتشور | فرهاد آبیض | باهرمنی جمشید هاشم پور (آریا)
خاطره سازان رضا صفائی پور - حسن رضایی

پخش از
سروش کونکور

